INFORMACJA INTERREG: Działalność gospodarcza i pozagospodarcza

Przepisy UE dotyczące pomocy publicznej mają zastosowanie jedynie do "przedsiębiorstw" w rozumieniu artykułu 107 TFUE, przy czym przedsiębiorstwami w rozumieniu prawa pomocy publicznej mogą być także jednostki samorządowe lub podmioty użyteczności publicznej. Ponieważ naruszenie przepisów prawa pomocy publicznej skutkuje zwrotem dofinansowania, kwestia zakwalifikowania wnioskodawcy jako "przedsiębiorstwa" w rozumieniu prawa pomocy publicznej ma istotne znaczenie.

Przedsiębiorstwo w rozumieniu przepisów prawa pomocy publicznej

Pojęcie przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów prawa pomocy publicznej obejmuje każdy podmiot wykonujący działalność gospodarczą, niezależnie od jego formy prawnej i rodzaju jego finansowania. Zakwalifikowanie wnioskodawcy jako przedsiębiorstwa zależy zatem w pełni od tego, czy wykonuje on działalność gospodarczą. Status takiego podmiotu określany prawem krajowym nie jest przy tym czynnikiem decydującym. Tym samym przedsiębiorstem może być co do zasady np. stowarzyszenie, klub sportowy lub jednostka będąca częścią administracji publicznej.

Jeśli wnioskodawca wykonuje zarówno działalnośc gospodarczą, jak i pozagospodarczą, to jego kwalifikowanie się jako przedsiębiorstwa rozpatruje się tylko w odniesieniu do wykonywanej przez niego działalności gosodarczej. Regulacje UE dotyczące pomocy publicznej nie mają zastosowania do tej części jego działalności, która obejmuje wykonywanie działalności pozagospodarczej (przy czym należy zapewnić, iż nie będzie miało miejsca subsydiowanie skrośne (krzyżowe) lub pośrednie dofinansowanie działalności gospodarczej). W takich przypadkach wnioskodawca musi zapewnić i udokumentować rozdział między działalnością gospodarczą i pozagospodarczą.

Wykonywanie działalności gospodarczej

Działalność gospodarcza występuje wówczas, gdy przedmiotem działalności jest oferowanie towarów i usług na danym rynku. Fakt istnienia takiego rynku determinowany jest przez obecność na nim zainteresowanych uczestników (oferenci), którzy byliby w stanie wykonać taką usługę. Tym samym fakt istnienia takiego rynku należałoby potwierdzić także w sytuacji prawnego lub faktycznego zamknięcia dostępu do rynku (bez konkurencji), jeśli istniałyby zainteresowane podmioty, które byłyby w stanie wykonać swoją usługę.

Towary i usługi mogą być oferowane na rynku również przez podmioty, które nie mają celu zarobkowego (zamiar osiągnięcia zysku nie odgrywa żadnej roli przy kwalifikowaniu jako działalność gospodarcza). W ten sposób za przedsiębiorstwa mogą być uznawane także organizacje kościelne, charytatywne, stowarzyszenia użyteczności publicznej, czy instytucje z zakresu kultury i sportu.

Ocena zachodzenia pomocy publicznej odbywa się zawsze w odniesieniu do konkretnej działalności.

Przykłady działalności gospodarczej:

- wynajem/wydzierżawienie pomieszczeń do prowadzenia działalności gospodarczej w budynku publicznym,
- wynajem/wydzierżawienie hal sportowych stowarzyszeniom,
- zasilenie publicznej sieci energetycznej nadwyżką prądu produkowanego we własnym zakresie,
- sprzedaż/przesył energii cieplnej wyprodukowanej we własnym zakresie innym użytkownikom,
- prowadzenie miejsca dziennego pobytu dla dzieci,
- odpłatne wykłady,
- prowadzenie lokali gastronomicznych przy stowarzyszeniach

- zakłady własne podmiotów publicznych mogą być kwalifikowane jako przedsiębiorstwa, jeśli nie działają one jedynie wewnętrznie, na rzecz tego podmiotu, lecz oferują również swoje usługi na rynku.

Przykłady działalności pozagospodarczej

Działalność pozagospodarczą należy zakładać przede wszystkim wówczas, kiedy państwo działa jako "sfera publiczna" lub kiedy jednostki publiczne działają w swojej funkcji jako "podmioty władzy publicznej". Jednostka może być uznana za "działającą jako sfera publiczna" wówczas, kiedy dana działalność stanowi część istotnych zadań państwa lub kiedy jest ona związana z tymi zadaniami poprzez swą istotę, cel i obowiązujące dla niej przepisy. Działalność, która jest nierozłączną częścią przywilejów władzy publicznej, i która jest wykonywana przez państwo, nie stanowi co do zasady działalności gospodarczej. Jeśli realizacja pewnych uprawnień przez jednostkę państwową połączona jest w sposób nierozłączny z działalnością gospodarczą, to całokształt działalności tej jednostki stanowi działalność rozumianą jako realizację uprawnień państwa, w związku z czym nie jest ona kwalifkowana jako przedsiębiorstwo.

Przykłady działalności pozagospodarczej:

- działalność wojska i policji,
- bezpieczeństwo lotów i kontrola ruchu lotniczego,
- kontrola i bezpieczeństwo ruchu morskiego,
- działalność monitorująca w ramach zwalczania zanieczyszczenia środowiska,
- organizacja, finansowanie i egzekucja kar pozbawienia wolności,
- zagospodarowywanie i rewitalizacja terenów publicznych przez jednostki publiczne,
- pozyskiwanie danych o przedsiębiortswach do celów publicznych na podstawie obowiązków zgłoszeniowych/informacyjnych przedsiębiorstw.

W następujących dziedzinach: bezpieczeństwo społeczne, ochrona zdrowia, edukacja, działałlność badawcza oraz kultura i zachowanie dziedzictwa kulturowego wraz z ochroną przyrody, zakwalifikowanie działalności jako gospodarczej zależy zasadniczo od konkretnego indywidualnego przypadku. Jeśli w tych dziedzinach, w konkretnym przypadku, występowałaby przeważająca kontrola państwa, realizacja zasady solidarności i brak orientacji komercyjnej, możnaby zasadniczo przyjąć założenie, że przedmiotowa działalność jest działalnością pozagospodarczą.